

Věstník MZd ČR, částka 5/2013

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM CERTIFIKOVANÉHO KURZU SEXUOLOGIE

ZN.: 26573/2013/VZV

REF.: Mgr. Eva Widzová, tel. 224 97 linka 2866

Podle zákona [č. 95/2004 Sb.](#), o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů, a následně dle vyhlášky [č. 185/2009 Sb.](#), o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňuje Ministerstvo zdravotnictví vzdělávací program certifikovaného kurzu sexuologie, jehož plné znění nahrazuje původní znění vydané ve Věstníku MZ 2010, Částka 1, Únor 2010.

Vzdělávací program
nástavbového oboru *
SEXUOLOGIE

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru**2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru**

2.1 Specializovaný výcvik - v délce minimálně 24 měsíců

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů**4 Všeobecné požadavky****5 Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru****6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost****7 Charakteristika akreditovaných pracovišť**

7.1 Akreditovaná pracoviště (AP)

7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

9 Doporučená literatura

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru

Cílem vzdělávání v nástavbovém oboru sexuologie je prohloubení znalostí lékařů v oblasti lidské sexuality tak, aby byli schopni samostatné práce v ambulantní i lůžkové sexuologické praxi.

Specialista musí být seznámen se zdravotní politikou obecně a ve vztahu k oboru sexuologie zvláště. Ovládá problematiku organizace a řízení sexuologické péče ve všech jejích úsecích.

2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru

Podmínkou pro zařazení do oboru sexuologie je získání specializované způsobilosti v oboru diabetologie a endokrinologie nebo gynekologie a porodnictví nebo psychiatrie nebo urologie.

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícímu stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení §83 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba. V tomto případě celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Celková délka přípravy v oboru sexuologie je v minimální délce 24 měsíců, z toho

2.1 Specializovaný výcvik - v délce minimálně 24 měsíců

Část I.

a) povinná praxe

Akreditované pracoviště		Počet měsíců
sexuologie 1) , 2) - pracoviště s akreditací I. nebo II. typu		20
z toho	úvodní stáž na sexuologickém pracovišti s akreditací II. typu 2)	2 týdny
	sexuologie 2) - pracoviště s akreditací II. typu	1
	sexuologie 1) , 2) - lůžkové oddělení	10 dní
psychiatrie 3) , 4)		1
gynekologie a porodnictví 3) , 5)		1
urologie 3) , 6)		1
doplňková praxe dle potřeby - praxe na lůžkových nebo ambulantních akreditovaných pracovištích psychiatrie, gynekologie a porodnictví a urologie		1

U lékařů se získanou specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví, psychiatrie a urologie se může započítat absolvovaná praxe na gynekologii a porodnictví, psychiatrii nebo urologii v délce 1 měsíce do praxe v nástavbovém oboru sexuologie, pokud odpovídá její obsah příslušnému vzdělávacímu programu (dle ustanovení §5 odst. 8 zákona č. 95/2004 Sb.) sexuologie. Školeneц zařazený do oboru sexuologie si pak doplní pouze chybějící praxi dle tohoto vzdělávacího programu.

b) doporučená doplňková praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
dermatovenerologie 3 , 7) - se zaměřením na diagnostiku a terapii pohlavně přenosných onemocnění	1

Část II.

c) účast na vzdělávacích aktivitách - povinná

Kurzy, semináře	Počet dní
kurz Lékařská první pomoc 8)	3
kurz Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy 8)	2
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí 8)	1

d) účast na vzdělávacích aktivitách - doporučená

Kurzy, semináře
tematické kurzy Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále jen „IPVZ“) nebo jiných institucí, věnované sexuologickým problémům
semináře a konference Sexuologické společnosti České lékařské společnosti (dále jen „SS ČLS“) a Společnosti pro plánování rodiny a sexuální výchovu (dále jen „SPRSV“)

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení záznamu o provedených výkonech (logbook) a průkazu odbornosti lékaře (odborný index). Potvrzené výkony musí být doložitelné ve zdravotnické dokumentaci. Počet výkonů uvedený v logbooku je stanoven jako minimální. Předpokládá se absolvování nebo asistence u takového počtu výkonů, aby školenec zvládl danou problematiku jak po teoretické, tak i po praktické stránce.

Teoretické znalosti

Znalosti o fylogenezi a ontogenezi sexuality, fyziologie a patofyziologie lidského sexuálního chování a lidské reprodukce.

Znalosti kliniky poruch a nedostatků v tělesně pohlavním vývoji lidí, klinika sexuálních dysfunkcí a partnerského sexuálního nesouladu, parafilií, odchylek a poruch sexuální orientace a sexuální identifikace.

Vyšetřování, léčení, medicínské posuzování pachatelů a obětí sexuálních deliktů.

Vyšetřování a léčení sexuálních poruch při tělesných a duševních poruchách a onemocněních.

Vyšetřování, léčení a posuzování poruch plodnosti muže a zásady vedení infertilního páru.

Vyšetřování a hodnocení spermioogických nálezů, preparace ejakulátu, kryokonzervace spermií.

Andrologické indikace k metodám asistované reprodukce.

Postkoitální test a jeho hodnocení, hodnocení množství a kvality cervikálního hlenu.

Penetrační testy spermií v přirozených i arteficiálních médiích. Technika vaginální, cervikální a kavitární inseminace.

Indikace a kontraindikace antikoncepčních metod u mužů i žen, poradenství v oblasti plánovaného rodičovství.

Systematické znalosti indikací a kontraindikací léčebných sexuologických metod, hluboké znalosti medikamentózní terapie v sexuologii včetně terapie hormonální, hluboké znalosti specifické psychoterapie sexuálních poruch (sexoterapie).

Sexuologické poradenství v souvislosti s pohlavně přenosnými nemocemi včetně HIV/AIDS.

Znalosti základních organizačních a právních předpisů obecně, pro sexuologii zvláště, a to zejména předpisy:

- o nucené ochranné léčbě sexuálních delikventů,
- o kastraci sexuálních delikventů,
- o chirurgické sterilizaci,
- o změně pohlaví transsexuálních osob.

Znalosti předpisů o zdravotním a nemocenském pojištění ve vztahu k sexuologické oblasti. Sexuologické vyšetření muže a ženy včetně základního vyšetření ženských a mužských pohlavních orgánů.

Sexuologické dotazníky, jejich zpracování a vyhodnocení.

Falopletyzmografické a vulvopletyzmografické vyšetření a jeho vyhodnocení.

Praktické dovednosti

Minimální počty výkonů

Výkony	Počet
Sexuální dysfunkce u mužů a žen	50
Manželský (partnerský) sexuální nesoulad	20
Parafilie	10
Sexuální delikventi - agresori, pedofilní delikventi, exhibicionisté	10
Poruchy sexuální identifikace (transsexualismus, transvestitismus)	10
Poruchy mužské plodnosti	20
Vývojové poruchy genitálu, hypogonadismus	10
Psychofyzilogické vyšetřovací metody (PPG, VPG - falopletyzmografické a vulvopletyzmografické vyšetření) - praktická aplikace	5

4 Všeobecné požadavky

Absolvent zná organizaci zdravotnictví, právní předpisy a nařízení platná ve zdravotnictví, právní rámec lékařské praxe.

5 Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru

Vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele na akreditovaném pracovišti.

a) Průběžné hodnocení školitelem

záznamy o absolvované praxi v logbooku, záznamy o průběžném hodnocení školitelem v pravidelných šestiměsíčních intervalech v průkazu odbornosti.

b) Předpoklady přístupu k závěrečné zkoušce

absolvování požadované praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí,
předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech v logbooku,
předložení a obhajoba písemné seminární práce podle požadavků výukového pracoviště,
potvrzení o absolvování kurzů, vědeckých a vzdělávacích akcí (viz tab. Část II.).

c) Vlastní závěrečná zkouška

část praktická - vyšetření pacienta, vedení případů v průběhu klinické předatestační stáže,
část teoretická - 3 odborné otázky, obhajoba seminární práce.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost

Absolvováním nástavbového oboru zdravotničtí pracovníci získávají zvláštní odbornou způsobilost pro vymezené činnosti, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost.

Lékař se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie je schopen:

diagnostikovat, léčit a odborně posuzovat případy z celého spektra sexuálních poruch mužů a žen, jakož i poruchy plodnosti muže,
poskytovat sexuologické poradenství v celé šíři oboru,
vést specializační vzdělávání a další vzdělávání v oboru u svých spolupracovníků,
publikovat odborná i popularizační sdělení v tisku,
orientovat se v české a zahraniční odborné literatuře,
sledovat vývoj poznatků v sexuologii a navazujících lékařských i nelékařských vědních oborech a aplikovat nové poznatky v praxi.

7 Charakteristika akreditovaných pracovišť

Pracoviště zajišťující výuku školenců musí být akreditováno (ustanovení §13 zákona č. 95/2004 Sb.). Pracoviště musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce včetně účasti na ústavních pohotovostních službách a dále umožnění studia a pobytu na jiném akreditovaném pracovišti poskytujícím část přípravy, která není

dostupná na vlastním pracovišti. Vzhledem k rozdílnému rozsahu poskytované odborné péče a výuky se rozlišují následující typy pracovišť. Minimální kritéria akreditovaného pracoviště jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

Nedílnou součástí žádosti o udělení akreditace je plán přípravy školenec.

7.1 Akreditovaná pracoviště (AP)

7.1.1 Akreditované pracoviště I. typu

Personální požadavky

Školitel má nejvyšší vzdělání v oboru sexuologie a 10 let výkonu povolání lékaře v oboru nebo specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost v oboru sexuologie, z toho alespoň 5 let od získání specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti v oboru sexuologie a minimální úvazek 1,0.

Poměr školitel/školenec - 1:1-2.

Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.

Spolu s žádostí je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud pracoviště zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.

Organizační a provozní požadavky

Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení, které nepokrývá všechny sexuologické indikace a postupy.

Materiální a technické vybavení

Součástí pracoviště je sexuologická ambulance.

Vědecko výzkumná činnost

Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

7.1.2 Akreditované pracoviště II. typu

Personální požadavky

2 školitelé s nejvyšším vzděláním v oboru sexuologie a 10 let výkonu povolání lékaře v oboru nebo specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie, z toho alespoň 5 let od získání specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti v oboru sexuologie a s minimálním úvazkem 0,5.

Poměr školitel/školenec - 1:1-2.

Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.

Spolu se žádostí je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud pracoviště zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.

Organizační a provozní požadavky

Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení zajišťující celé

spektrum výkonů v rámci vzdělávacího programu sexuologie.

Materiální a technické vybavení

Součástí tohoto pracoviště je:

- sexuologická ambulance,
- péče o sexuální devianty a ochranné sexuologické léčby
- spermologická laboratoř,
- vyšetřování a léčba sexuálních dysfunkcí,
- falometrie (PPG přístroje),
- HIV/AIDS poradna.

Vědecko výzkumná činnost

AP rozvíjí výzkumnou činnost, jeho pracovníci publikují odborná sdělení v domácích i zahraničních časopisech a podílejí se na řešení výzkumných úkolů. Školenec by se měl seznámit během své přípravy se zásadami vědecké práce, měl by mít možnost seznámit se s výzkumnou činností pracoviště, případně se i na ní podílet. Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

- 1) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nastavbového oboru sexuologie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 2) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nastavbového oboru sexuologie, a to v části „akreditované pracoviště II. typu“.
- 3) Pracoviště je akreditováno pro společné stáže vzdělávacího programu tohoto i jiného oboru v rámci vlastního zdravotnického zařízení nebo smluvního zařízení.
- 4) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem psychiatrie, a to v části „akreditované pracoviště“.

- 5) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem gynekologie a porodnictví, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 6) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem urologie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 7) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem dermatovenerologie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 8) ...v jakémkoliv vzdělávacím programu.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

8.1.1 Program kurzu Lékařská první pomoc

Předmět	Minimální počet hodin
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).	2
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.	2
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie - astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie - kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, dif. dg., terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.	2
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.	2

Traumatologie - těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).	2
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.	1
Hromadný výskyt raněných, hlavní zásady BATLS (Battlefield Advanced Trauma Life Support).	1
Integrovaný záchranný systém a krizová logistika.	1
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.	2
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.	1
Praktická výuka.	4
Ověření znalostí testem.	
Celkem	20

Personální a technické zabezpečení kurzu Lékařská první pomoc

Personální zabezpečení

Lékaři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicína a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Garant kurzu má nejvyšší vzdělání v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace.

Účastníci kurzu obdrží současně s pozvánkou do kurzu na CD učební texty Lékařská první pomoc k seznámení s tématy, což umožní ve stanovené době probrat tak rozsáhlou a náročnou problematiku.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

Učebna pro praktickou výuku s vybavením: manekýn (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí (zejména respiračních a oběhových) k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.

Model musí umožnit nácvik:

- zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky (včetně intubační) a různými technikami tracheální intubace, - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/ transportním ventilátorem,
- nácvik intubace dětí/novorozenců a umělou plicní ventilaci,

- zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií),
- punkci pneumotoraxu,
- zajištění vstupu do krevního řečiště - punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis int.), v. femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
- diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmakoa elektroimpulzoterapie.

Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí. Pro objektivní hodnocení je nezbytné pracovat alespoň s ověřeným kvazistandardizovaným testem.

8.1.2 Program kurzu Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy

Předmět	Minimální počet hodin
Lékařská etika (etické kodexy, etické chování zdravotníků). Práva a povinnosti pacientů, informovaný souhlas. Eutanázie aj.	3
Komunikace s problémovým pacientem.	4
Organizace a řízení zdravotnictví, financování zdravotní péče.	8,5
Informace o základních zákonných a prováděcích předpisech ve zdravotnictví.	1
Systém všeobecného zdravotního pojištění. Vztah lékař (zdravotnické zařízení) a pojišťovny.	1
Druhy, formy a právní postavení zdravotnických zařízení.	1
Základy kvality péče a bezpečí.	1
Personální řízení (Zákoník práce, komunikace s ekonomickými institucemi - daňové příznání, evidence majetku, finanční toky).	2
Povinnosti zdravotnických pracovníků, práva a povinnosti, vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací, zejména postup lege artis, mlčenlivost.	1,5
Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	1
Nemocenské a důchodové pojištění.	0,5
Celkem	16

Personální a technické zabezpečení kurzu Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy

Personální zabezpečení

Lektoři se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, zejména osoby s právnickým vzděláním a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let.

Součástí lektorského týmu mohou být i další osoby, zejména osoby, které mají praxi v oblasti řízení ve zdravotnictví nejméně 5 let, dále studovali management, ať již na vysoké škole nebo v MBA programu, popřípadě obdobných oborů vysokých škol či celoživotního vzdělávání.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů Základy zdravotnické legislativy, event. jiné.

8.1.3 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Předmět	Minimální počet hodin
Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.	1
Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.	1
Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.	1
Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých medicínských oborů, možnosti prevence.	2
Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.	1
Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.	1
Závěr kurzu, diskuse.	1
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Personální zabezpečení

Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

Doporučená literatura

DANEŠ, Luděk. Erektální dysfunkce. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007, 87 s. ISBN 978-80-7204-498-6.

DANEŠ, Luděk. Předčasná ejakulace. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 79 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3915-1.

FIFKOVÁ, Hana. Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008, 202 s., [8] s. obr. příl. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4716-961.

KRATOCHVÍL, Stanislav. Sexuální dysfunkce. 3. doplněné a aktualizované vyd. Praha: Grada, 2008, 301 s. Psyché. ISBN 978-802-4724-768.

POHANKA, Michal a Luboslav STÁRKA. Erektální dysfunkce a jejich léčba: průvodce ošetřujícího lékaře: [diferenciální diagnóza, farmakoterapie, kazuistiky]. 3. doplněné a aktualizované vyd. Praha: Maxdorf, 2011, 140 s. Farmakoterapie pro praxi. ISBN 978-807-3452-643.

STÁRKA, Luboslav a Václav ZAMRAZIL. Základy klinické endokrinologie: průvodce ošetřujícího lékaře: [diferenciální diagnóza, farmakoterapie, kazuistiky]. 2. rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 2005, 378 s., [iv] s. barev. obr. příl. Jessenius. ISBN 80-734-5066-6.

TURČAN, Pavel, Pavel POKORNÝ a Tomáš FAIT. Sexuologie pro urology a gynekology: průvodce ošetřujícího lékaře: [diferenciální diagnóza, farmakoterapie, kazuistiky]. 2. rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 2012, 437 s. Jessenius. ISBN 978-80-7345-291-9.

WEISS, Petr, Pavel POKORNÝ a Tomáš FAIT. Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008, 351 s. Jessenius. ISBN 978-80-7367-419-9.

WEISS, Petr, Jaroslav ZVĚŘINA a Tomáš FAIT. Sexuální chování v ČR: situace a trendy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 159 s. Jessenius. ISBN 80-717-8558-X.

WEISS, Petr, Jaroslav ZVĚŘINA a Tomáš FAIT. Sexuální zneužívání dětí: situace a trendy. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 264 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-247-0929-5.

WEISS, Petr, Jaroslav ZVĚŘINA a Tomáš FAIT. Sexuologie: situace a trendy. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 724 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 978-802-4724-928.

ZVĚŘINA, Jaroslav, Jaroslav ZVĚŘINA a Tomáš FAIT. Sexuologie (nejen) pro lékaře: situace a trendy. 1. vyd. Brno: CERM, 2003, 287 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-720-4264-5.

ZVĚŘINA, J.: Plodnost muže a její poruchy, skripta. Praha: IPVZ, 2010, 45 s.

Časopisy

Česká a slovenská psychiatrie

Česká gynekologie

Archives of Sexual Behavior

Journal of Sexual Medicine

Internetové odkazy

www.iasr.org

www.essm.org

www.kinseyinstitute.org

- * Certifikovaný kurz (název „nástavbový obor“ vyplývá z legislativní zkratky dle vyhlášky [č. 185/2009 Sb.](#), o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů).

EPIS